

Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet

Social farming / Green care

En ny bro mellem by og land Erfaringer fra Europa

Ole Hjorth Caspersen, Institut for Geoscience og Naturressourcer

Sted og navn
Dias 1

Baggrund

Globaliserings processer styrer den landbrugstrukturelle udvikling og i dag exporteres 2/3 af den landbrugsmæssige produktion

Den tidligere ret tætte kobling mellem by og land er i dag helt forsvundet, og en del af bybefolkningen forbinder primært landbruget med etiske og miljømæssige problemer-

Samtidig urbaniseres store dele af de tidligere landbrugsområder specielt i nærheden af de større byer, hvilket skaber et behov for en øget forståelse mellem landmænd og byfolk.

Efaringer fra en række europæiske lande viser, at **Social farming** eller **Green care** kan medvirke til at bygge en ny bro mellem by og land.

Sted og navn
Dias 3

Koblingen mellem land og by

- Naturpleje af private og offentlige omr.
- Rekreative tilbud, Farmers day
- Læring

Hvad er Green care, Social farming ?

Navnet dækker bedrifter der har valgt en produktionsform, der omfatter andet end den traditionelle produktion som plante- svine- eller kvægavler

Typisk tager de afsæt i kvægavl eller en højkvalitets grøntsagproduktion som kombineres med tilbud indenfor helse, sociale og eller undervisningsaktiviteter

Det er en produktionsform, som sigter på det lokale marked og er en bevægelse, som er i vækst i en række europæiske lande

Denne bedrift type afviger fra traditionelle deltids- og hobby-landbrug idet den sigter på at være økonomiske bæredygtig foruden at være bæredygtig ud fra et miljømæssigt og socialt perspektiv.

Social farming - green care

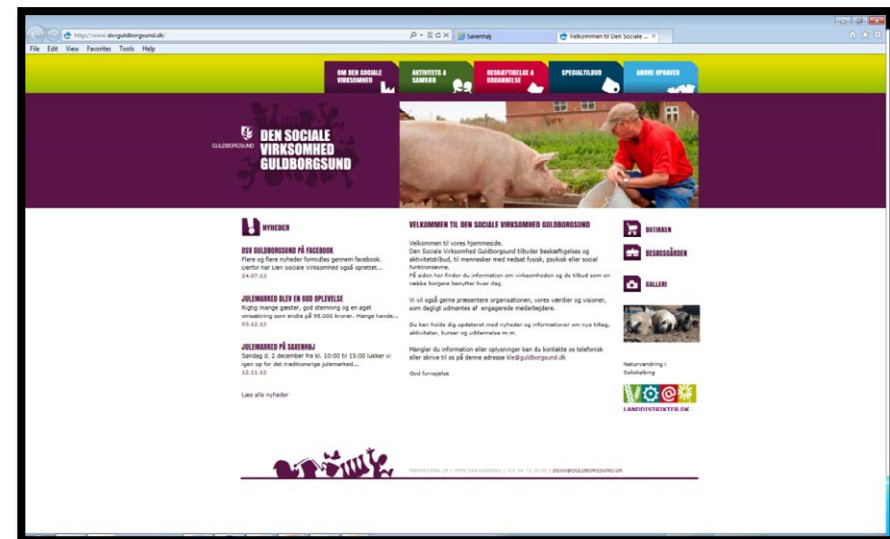
Landbrugssektoren er her aktivt involveret i at varetage en række forskellige klientgrupper. Bedrifterne tilbyder en række forskellige sociale funktioner for klienter med forskellige behov.

Typisk fokuseres på helserelaterede, samfundsmæssige og sociale funktioner

Produkter:

- Sociale tilbud læring, terapi,
- Rekreative Tilbud, -stier, oplevelser
- Miljømæssige ydelser- økologisk drift
- Højkvalitets produkter

Et dansk eksempel

Den sociale virksomhed Guldborgsund

Et dansk eksempel (mere)

Søsterbromølle Care farm: 50 ha åbent dagligt
6 åben hus / år 80 kr / prs. Incl kaffe.

Siden 2005, specielt fokus: børnehave / pleje

Økologisk gård med mange forskellige dyr

Besøg: 250 kr. for 30 prs.

Dorrit driver en Care farm som producerer økologiske fødevarer (grønsager, ænder, og kødkvæg og har samtidig en børnehave funktion.

(Driest,1997; Hassink et al., 2007).

- "Green care farms can be considered as concrete examples of the desired socialization of care leading to greater independence and social status, taking the clients' potential as a starting point, rather than focusing on their limitations"
- "Urban inhabitants find on care farms the tranquility and space of nature in contrast to the crowded, dynamic atmosphere of the city"
- Findes specielt i Frankrig, Italien, Irland Tyskland , Belgien, Holland og Norge.

Økonomien omkring sociale ydelser

Italien

Mange sociale kooperativer (non-profit)
Uddannelse, sundhed,
beskæftigelse, sociale aktiviteter
Meget afhængig af offentligt støtte

Belgien

max 1/3 af bedriftens totale indtægt
Min. 35 % af indtægt fra
landbrugsproduktionen

Economics of social services on multifunctional farms (Katja Vadnal 2006)

Økonomien omkring sociale ydelser

Tyskland

Mest koblet til større institutioner
Uddannelse, sundhed, beskæftigelse, sociale aktiviteter
Meget afhængig af offentligt støtte

Holland

Startede i 1990erne, men specielt i 2000 øgedes antallet på grund af nye støtte muligheder

Economics of social services on multifunctional farms (Katja Vadnal 2006)

Sted og navn
Dias 10

Holland

- I 1999 blev der dannet en paraply organisation og samtidig kom der nye støtte muligheder, og udviklingen accelererede
- Kobling mellem landbrug og socialvæsen blev formaliseret
- Ca. 1000 (2012) Care eller Social farms i Holland
- Udvikling af forskellige forretningsmodeller

Udviklingen i Holland

Den nye organisation bevirkede at landbrug og social/sundhedssektoren blev knyttet tæt sammen

Nye initiativer:

- Et kvalitetssikring system blev oprettet
- en forening for Social- Care farms blev etableret
- Akkrediteret uddannelse
- Bøger og websider
- Branding, besøg af dronningen m.m.
- Fritagelse af skat i tre år for care bundne produkter
- Støtte til rådgivning

Klient-grupper Holland

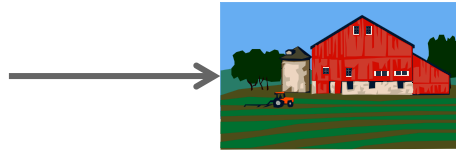
- Indlæring vanskeligheder
- Psykiatriske patienter
- Ældre (nogle gange demente)
- Børne og unge pleje
- Arbejdsløse, stressramte voksne og unge
- Psykisk handikappede and mentalt udfordrede klienter
- Tidligere fængslede og ex narkomaner
- Autister

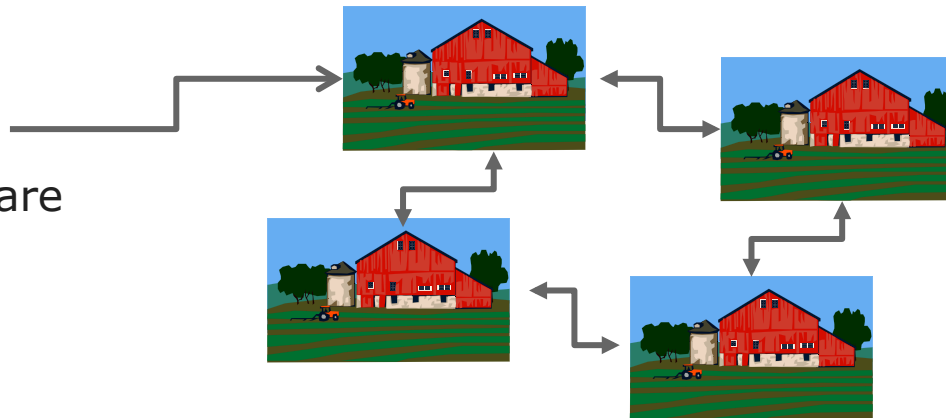
I 2007 var der i Holland mere end 12.000 klienter som tilknyttet en Care farms (Hassink et al., 2007)

Business models Holland

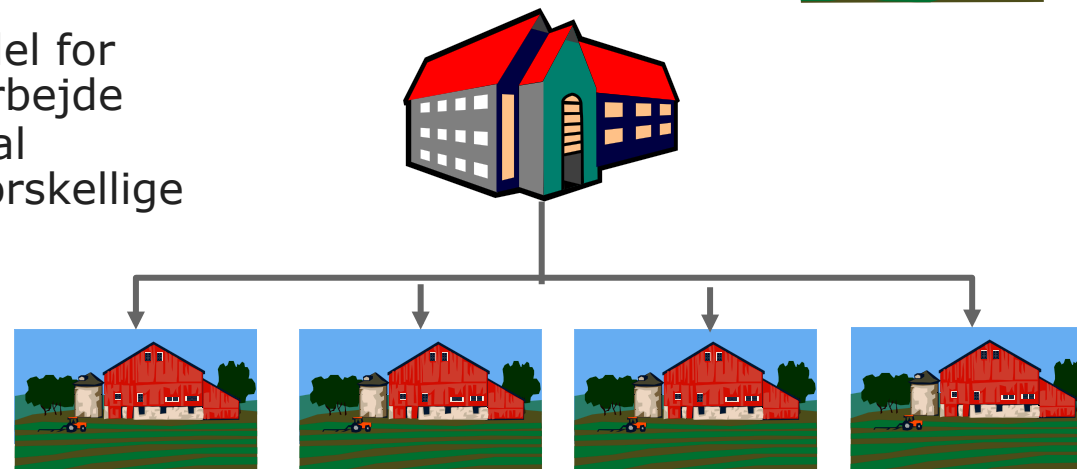
- Forretningsmodel for individuelle gårde

- Forretningsmodel for regionale sammenslutninger af Care farms

- Forretningsmodel for regionalt samarbejde mellem en social institution og forskellige care farms

Økonomi Holland

- Mellem 50 og 77 Euro /pr. dag /prs ofte 4-5 prs. Pr. bedrift
- En række bedrifter har større indtægt som Care farms end fra landbruget. Dette gælder især mindre familiebrug
- Udviklingen tog fart da en ny lov bevirkede at klienter selv kunne aftale med socialcenteret hvor de ville behandles, dvs. pengene følger klienten.

Kilde : Roest et al. 2010. Regional platforms for green care farming in the Netherlands
Hassink et al., 2007 Business models of Green Care in the Netherlands.

Norge

- Program "in på tunet"
- I 2011 var 1100 Green care farms
- Der findes en national støtte ordning
- Der er udviklet et akkrediterings og godkendelsessystem
- Samt et system for kvalitetssikring

Sted og navn
Dias 16

Kilde: Berget 2012,
Research on Green Care in Norway

Organisatorisk kobling mellem gården og klienten (Norge)

1. Direkte kontrakt mellem klient and landmand, baseret på klientens personlige budget (ofte forsikring)
2. Landmanden er en underleverandør i forhold til akkrediteret social institution.
3. Landmanden kan blive medlem af en akkrediteret fond/forening af Care farmers
4. Landmanden akkrediteres selv. (Sjældent)
5. Care farms som er fuldt integreret del af en større social institution (Guldborgsund (Saxenhøj))

De fleste Care farms tilhører 1, 2 eller 3

Et succes kriterie

På baggrund af de Hollandske erfaringer fremhæves, at det vigtigste succeskriterie er etableringen af en paraply organisation, der formidler kontakt og støtter klienten i kontakten med de forskellige typer Care farms, fonde, kommuner og forsikrings selskaber.

Hvad har vi brug for herhjemme ?

Europæisk platform

http://sofar.unipi.it/index_file/europeanplatform.htm

- Herhjemme mangler vi især koblingen mellem Fødevarer Erhverv og Socialministeriet.
- Paraplyorganisation som i Holland ?
- Rådgivning ?
- Danske støtte- og igangsætningsordninger ?

Mange tak

Sted og navn
Dias 20

Besøgsgården

DEN ØKOLOGISKE BESØGSGÅRD ER EN DEL AF DEN SOCIALE VIRKSOMHED GULDBORGSUNDS BESKÆFTIGELSESTILBUD.

GÅRDEN ER TIDLIGERE BLEVET DREVET SOM ET TRADITIONELT LANDBRUG, MEN ER NU OMLAGT OG ER SIDEN 1999 DREVET SOM ØKOLOGISK PRODUKTIONSGÅRD - ÅBEN FOR PUBLIKUM.

DU ER VELKOMMEN TIL SELV AT GÅ RUNDT PÅ GÅRDEN. DU KAN SE HVORDAN VI ARBEJDER, OG OPLEVE DYRENE OG NATUREN OMKRING OS, BLOT DU HOLDER DIG PÅ MARKVEJE OG STIER.

GRUPPER KAN OGSÅ – GRATIS - FORUDBESTILLE RUNDVISNING PÅ GÅRDEN. DET GØRES VED AT KONTAKTE OS (SE MENU)

GÅRDEN DÆKKER ET AREAL PÅ CA. 50 HEKTAR. AREALET BRUGES TIL DYRKNING AF FORSKELLIGE AFGRØDER HVORAF HOVEDPARTEN BRUGES SOM FODER TIL GÅRDENS DYR. PÅ DEN ØKOLOGISKE BESØGSGÅRD HAR VI MANGE FORSKELLIGE DYR. HESTE, KØDKVÆG, GEDER, FÅR, GRISE, ÆNDER, HØNS, GÆS OG MEGET ANDET.

I SOMMERPERIODEN VIL MANGE AF DYRENE VÆRE PÅ GRÆS - ENTEN PÅ GÅRDENS AREALER, ELLER GRÆSGANGE ANDRE STEDER. NOGLE AF DYRENE ER PLACERET PÅ STEDER HVOR AFGRÆSNINGEN ER EN DEL AF LANDSKABSPLEJE, BL.A. VED RAVNSBORG SLOTSRUIN PÅ VESTLOLLAND.

VI HAR OGSÅ EN LILLE DYREPENSION, HVOR F.EKS. KANINER, MARSVIN, FUGLE OG KATTE MODTAGES OG BLIVER PASSET MED STOR KÆRLIGHED.

KØDET FRA VORES ØKOLOGISKE HUSDYRHOLD ER GRUNDET DEN HØJE KVALITET MEGET EFTERSPURGT OG KAN BLA. KØBES I VORES BUTIK, BONDEN & DEN GAMLE GARTNER

Mange tak

Sted og navn
Dias 22

